

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61.
Učiteljska tiskarna.

Dopise transirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasti: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglasti, poslane ter no-
vice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

časilo jugoslov. socialno-demokratske stranke

Telesniška st. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 288. Pol-
letno 144 za prelo. eto
K 72. mesec 4.
Za inozemstvo K 480.

Redna cenzura št.
so poštni prosti.

Upravljiva v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61.

Spričo dogodkov na Madžarskem

se vrši danes zvečer ob pol 6. uri v
veliki dvorani hotela „Union“ med-
strankarski

protestni shod!

Sodrug, delavci, delavke! Kaj po-
meni dogodek, ki bi utegnil povzro-
čiti novo vojno, vemo, zato moramo
najenergičneje protestirati proti Kar-
lovemu poizkusu! Sklicatelji.

Karlova avantura.

V soboto so prinesli telegrami
vest, da je v petek prispel v Po-
žun bivši avstrijski cesar Karl z
areoplanom na povabilo Madžarjev
ter da se je tam proglasil za vladarja.
Nadaljnji telegrami so poro-
čali o razburjenju v Avstriji in tudi,
da Karl gre z madžarsko vojsko
proti Dunaju. Senzacija je bila ta
vest vsekakor, ker je že malokdo
kaj mislil na možnost take avan-
ture.

Vprašanje Karlovega poleta ima
pa vendar svoj političen pomen.
Neverjetno je, da bi Karl po svoji
inicijativi na tak način poizkušal
priti na vladarski prestol, ker mu
je tak poizkus že enkrat temeljito
ponesrečil. Iz vsega se da skoro z
gotovostjo sklepati, da se je polet na
prestol izvršil sporazumno z de-
lom ententnih držav. Vsaj opazimo,
da se Italija in Francija popolnoma
odvijeta naši državi in da se zla-
sti Italija zavzema za Avstrijo in
Madžarsko.

Ne smemo pa misliti, da je en-
tenta prijazna avstrijski republiki
ali Madžarski državi iz nesebičnih
razlogov. Ententa dela to iz strahu
pred srednjeevropskim proletarija-
tom, ona ve, kako se politično raz-
vijajo te države, ve, da pribaja pro-
letariat do moči, zato hoče ustvari-
ti sredi Evrope monarhijo, ki bo
širila reakcijo in ovirala napredek
proletarijata. Že obstoječa Avstro-
Ogrska je veljala kot žandar Evro-
pe, žarišče reakcije, in ententi je

sedaj žal, da je tega žandarja od-
pravila in ga zato skuša etablirati
iznova v obliki srednjeevropske
monarhije.

Kaj pomeni ustanovitev take no-
ve države ob Dunavu, ve vsak, ko-
mur je znana zgodovina črne Av-
stro-ogrske monarhije, ki je morla
ne le Evropo nego tudi druge kon-
tinentne s svojimi spletkami in na-
silstvi.

Nedeljska poročila povedo, da je
Cita ona junakinja, ki je pregovori-
la Karla spričo burškega spora, da
še enkrat poizkusi svojo pustolov-
ščino. Cita je celo poletela z njim v
areoplanu na Madžarsko.

Prvi hip je bilo neverjetno, da
bi Karl hotel marširati proti Dunaju.
Njegova pot je bila v Budimpe-
šti. Iz Budimpešte ni nobenih pravih
poročil in je verjetno, da tam
Karlisti že vladajo, čeprav ne brez
protidemonstracij Karlovih nasprot-
nikov.

Vsa zadeva je mednarodno sil-
no važna, ki utegne privedi do no-
vih vojn, ne le med Madžarsko in
sosednjimi državami, nego tudi med
ostalimi državami kontinenta. Če
bi ne pretile težke posledice Karlo-
vega koraka, bi pač mi lahko rekli,
da nas prokleto malo briga, če ho-
čejo Madžari imeti kralja, toda za
vsem tiči velika politična intriga, o
katere razvoju je danes še težko
prorokovati.

(Telegrami glej drugo stran.)

Nastop novega ljubljanskega župana.

Danes ob 11. dopoldne bo pri-
segel ljubljanski župan s. dr. L.
Perič. To je akt, ki je običajen pri
avtonomnih mestih. Zapriseže ga
namestnik g. I. Hribar. Ob tej pri-
liki bo novi župan podal tudi svoj
ekspoze.

Nas seveda ne zanimajo toliko
formalne stvari kakor pa naloge,
ki jih v tem trenutku oficijelno
prevzame novi župan in novi ob-
činski svet.

Razmerje političnih strank v
občinskem svetu je slikovito. Tam
imamo 5 soc. dem. 18 demokratov,
10 klerikalcev, 8 nar. socialcev,
in 1 samostojnega; 6 komunističnih
mandatov pa je bilo razveljavljenih.
Ta pestra slika ljubljanskega ob-
činskega sveta nas sicer ne navda-
ja na prvi pogled s posebnim za-
dovoljstvom, ker poznamo političen
značaj strank in njih bojevitost med
seboj. Če bi se torej v občinskem
svetu razpasla strankarska strast,
bi bilo delo v občinskem svetu ne-
mogoče. Vsi na vemo in se zave-
damo, da je v občini treba zdrave
občinske politike prepojene s soci-
jalnostjo, ki jo zahteva današnji čas.
Ne maščevanje, ne sovraštvo, am-
pak delo je misija novega ljubljans-
kega parlamenta.

Občina je poleg družine najvaž-
nejša socialna enota. Občinarji so
člani gospodarske enote, ki potre-
bujejo hrano, stanovanja, šole, kul-

turo in še mnogo drugih stvari, ki
pospešujejo njih blagostanje glede
na napredek, zdravstvo in udob-
nost. Zlasti je letos tudi važno
vprašanje prehrane, ki bo delalo
občini in zlasti neimovitemu prebi-
valstvu mnogo skrbi. Med važne
panoge občinskih poslov spada tu-
di preskrba onemoglih in siroma-
kov.

Občina pa je tudi največji delo-
dajalec, ki mora biti vzor drugim
delodajalcem. V občinskih podjetjih
kakor tudi v uradu mora vladati
najlepše službeno razmerje, ki ga
druge nismo navajeni.

Ljubljana ima pa tudi sicer še
nekaj aktualnih vprašanj kakor so
regulacija ljubljanske, kanalizacija,
povečanje elektrarne oziroma nova
elektrarna, tudi vodovod daje za
mesto že premočno vodo, razširjenje
električne cestne železnice itd. To
so sama vprašanja, ki jih bo moral
občinski svet vzeti v pretres.

Za Ljubljano ni več umestna
vaška malenkostna politika, ker je
mesto postalo veliko in je tudi voj-
na pustila grozne sledove. Ljub-
ljansko občino bo mogoče dvigniti
le s širokopoteznimi, smotrenimi
akcijami in v daljši dobi in z no-
vimi bremenmi, brez katerih danes ni
mogoče nič koristnega napraviti.

Teh važnih nalog se zaveda no-
vi župan in upamo tudi občinski
svet.

jejo s pridi buržuja in kričača Radi-
ča.

+ Konferenca nasledstvenih dr-
žav v Portorose je odložena.

+ Trda izkušnja čeških komu-
nistov. Socialnodemokratska organiza-
cija v Golicu na Češkem, je sklicala
shod, na katerem bi imela govoriti
bivša komunista sodruga Kučera in
Janiček o „Ruskem komunizmu in
češkoslovaškem proletariatu“. Ome-
njena sodruga sta bila, kakor znano,
pred kratkim kot komunistična od-
poslanca v Rusiji in sta se tam, spo-
znajući na licu mesta jedro III. inter-
nacionalnega gibanja, spreobrnila k
socialnemu demokratizmu. Ko so go-
liki komunisti slišali o shodu, so
pozvali iz Pardubic svojega sodru-
ga Neckara, da bi obema govorni-
koma pariral. Neckar je prišel in je
po temperamentnih govorih ss. Ku-
čera in Janička res tudi povzel be-
sedu. Ampak kako so se navzoči za-
čudili, ko je, namesto da bi z govori-
nikom polemiziral, le dejal, da sta
ga samega izpreobrnila in da po tem
shodu nikakor ne more več zastopa-
ti komunističnega načela! Po tej
odkriti izpovedi ne skuša niti en ko-
munist več razbijati shodov, ki jih
prirejata ss. Kučera in Janiček, pač
pa so mnogi prišli k pameti.

+ Demisijska nemške vlade.
Vsled za Nemčijo neugodne odlo-
čbe v gornjelezkem vprašanju je
Wirthova vlada podala v roke dr-
žavnega predsednika Eberta demisi-
jsko celokupnega kabineta.

+ Največ delavcev, organizira-
nih v amsterdamski strokovni inter-
nacionalni ima Nemčija. Teh je 8 mi-
lijonov. Najmanj jih ima Bolgarska
(4000). Na predzadnjem mestu sto-
jita (ali sta stala) Peru in Jugoslavi-
ja, vsaka s 25.000 organiziranih de-
lavcev. Še mala državnica Luksem-
burška, ki ima kakih 40 krat manj
prebivalstva kot vsa naša Jugosla-
vija, je štela Amsterdamu pripada-
jočih delavcev 27.000! In nota bene:
Povečini se nahajajo naši organizir-
anci v Sloveniji. To so plodovi raz-
kola. Ampak zdaj gre ta že proti
koncu in smemo po vseh znamenjih
soditi, da se bomo tudi v Jugoslavi-
ji v teku par let lahko ponašali z
močno armado. Še to treba pripomi-
niti, da veljajo gorenje številke do
julija t. l. In od tedaj se je že mar-
sikaj izpremenilo.

+ Na Švedskem je s. Hjalmar
Branting sestavil čisto socialistični
kabinet, ki že izvršuje svoje posle.
Socialni demokrati na Švedskem si-
cer nimajo absolutne večine, vendar
pa druge stranke niso sposobne, da
bi sestavile buržoazno ali koalicijsko
vlado. Švedska je sploh prva med
suverenimi državami, katero vodijo
socialisti. In to vemo pa vsi, da stoji
ona med vsemi državami najbolje!

Politične vesti.

+ Znamenja buržoazne neori-
entiranosti. V Zagrebu so neki ele-
menti, ki so imenujejo sami sebe
»komuniste«, pričeli izdajati nekak
list »Štampo«, ki mu je cilj, zastopa-
ti »medsebojne interese« delav-
stva in meščanskih strank. Seveda,
v Zagrebu se pripravljajo nove ob-
činske volitve in ni čudno, da si
buržoazno — »komunistični« kori-
tariji v svoji zadregi in v svojem
velikem štrebarstvu po častnih mestih
ne vedo drugače pomagati, kot
da se spravljajo nad delavstvo, da
ga pridobije v svoje namene. Z bur-
žoazijci se ne da več tako kmalu
kaj doseči, ko so pri njih že vsa
boljša mesta oddana v večni fevd-
tem in onim porodicam. In delav-
stvo predstavlja še popolnoma ne-
razorano zemljo, na kateri bi se
dalo še kaj dobrega nasejati in po-
žeti. Seveda kaj meščansko dobre-
ga. Tako si mislijo neki ljudje, ki
kažejo, kako so jih pretresle razne
meščanske ideologije, da se ne ve-
do več v pravo smer obrniti. Go-
vorili smo o Zagrebu, toda pravza-
prav nam ni bilo treba tako daleč
seči. Saj imamo tukaj v Sloveniji

dovolj takih neorientiranih naivne-
žev, imamo celo stranke, meščan-
ske, ki so se iz strahu pred smrtjo
oprijele zadnje rešilne deske — de-
lavstva, da bi jim pomagalo iz va-
lov, v katere so se same vrgle.
Anpak ta deska ne drži, danes že
ne več! Ker hoče sama plavati,
brez bremena in zlasti brez meš-
čanskega bremena. do svojega ci-
lja. Kaj pravita »Jutro« in »Narod«?

+ Radičeva demagogija gre h
koncu. Zagrebški »Svoboda« poro-
ča, da je del Radičevih seljakov za-
čel v Belovaru izdajati svoj posebni
list »Hrvatski Seljak«. Oficijelno Ra-
dičevovo glasilo »Dom« je izpod nje-
govega peresa prineslo članek, v ka-
terem pozivlja vse zveste pristaše,
naj bojkotirajo ta list, ki je bil usta-
novljen brez dovoljenja strankinega
vodstva. — To je prvo javno zna-
menje. Kar je bilo z demagogijo in
terorjem, z lažjo in osebnimi nameni
ustanovljeno, mora zapasti tudi te-
mu primernemu poginu. In če radi
drugega ne, mora Radičeva stranka
propasti že radi tega, ker jo tvori v
velikem delu malokmetški proletar-
ski živelj, ki je sicer dober del neza-
veden, a mora prej ali slej spoznati,
da se njegovi razredni pridi ne kri-

treba izgubljati prav nobene besede.
Intendant naših gledališč morajo v
najgloblji bistvu poznati celo
slovensko literaturo in umetnost ter
njen zgodovinski razvoj. Dela Can-
karija, Jurčiča, Zupaničeva, Prešerna,
Levstika itd. morajo biti njih abe-
da. Ravnotako morajo poznati tudi
celo veliko dramatično literaturo
drugih narodov. Tudi kulturna stav-
ba naroda mora sloneti na ekono-
mičnem principu: iz svetovne dra-
matične literature jemati najboljše,
le to, kar je možno obogatiti notra-
njost slovenskega človeka. In kako
naj se izbira, če se ne pozna vsega?
Kako naj si ustvari ravnatelj ali in-
tendant gledališča program in meto-
do dela ne le za eno leto, ampak za
več let, za dolgo obdobje, če nima
sam jasne kulturne orijentacije?
Težka, velika in zelo odgovorna je
ta naloga. Komur jo poverimo, nam
mora dati garancijo za to, da bo v
največji meri kos tej svoji nalogi. Če
ne zahtevamo tega, zapravljamo
svoje gospodarske in duševne ta-
lente. (Dolje prih.)

Dr. Škapin:

Mariborsko gledališko vprašanje.

(Dolje.)

Pri nas je le še malo poznanja o
tehničnem ustroju gledališča.

Na vodilnih mestih gledališča so
poleg ravnatelja dramaturg in reži-
serji. Ravnatelj se imenuje pri za-
sebnih gledališčih, intendant pa pri
državnih in komunalnih gledališčih.
Mi imenujemo ravnatelja ali inten-
danta pri državnih gledališčih uprav-
nika. Kolikor sem se mogel prepri-
čati, se splošno misli, da je obseg
delokroga ravnatelja, intendanta
oziroma po našem upravnika le go-
spodarsko tehničnega značaja, do-
čim spada umetniški delokrog med
funkcije dramaturgov in režiserjev.
To pa je temeljna zmot, ki je naj-
brž dovedla tudi naše kompetentne
faktorje do tega, da se predlagali na
mesto upravnika mariborskega gle-
dališča za to mesto po mojem mne-
nju manj sposobne ljudi in da se ni
upoštevalo bolj sposobnih, za to
mesto bolj kvalificiranih ljudi.

Karl Hageman pravi v svoji leta
1918 izdani knjigi: »Režija, umet-
nost sceničnega uprizorjanja,« ki je
menda ena najboljših in najmoder-
nejših knjig v tej stroki, da se mora
ločiti delokrog ravnatelja ali inten-
danta gledališča po umetniških in
trgovskih gledališčih, ki morajo stati
v medsebojni zvezi. Ravnatelj, in-
tendant gledališča mora združevati
dramaturga in režiserja s trgovskim
podjetnikom. Ravnatelj mora biti pr-
vi, v najboljšem pomenu vodeči
umetnik svojega zavoda. Gledališče
se ne da voditi od zelene mize. Prak-
sa takozvanih upravnih gleda-
liških ravnateljev ni še nikdar pri-
vedla k gledališkimi ali celo k novim
umetniškim vrednotam; kar se je
doseglo, je bil vedno le obrat trgo-
vine z umetnostjo. Vodja gledališča
(ravnatelj, intendant) mora biti isto-
časno prvi umetnik svojega zavoda.

To zahteva od gledališkega rav-
natelja Hageman in v bistvu isto
zahteva tudi Strindberg v svoji dra-
matiki.

Minimum zahtevkov, ki se stavi-
jo na gledališkega ravnatelja so:

1. Enoten harmoničen svetovni
nazor, s čemur mislim filozofično
podlago;

2. popolno teoretično poznanje li-
terature, zgodovine ter zgodovine
umetnosti dotičnega naroda, ter nje-
gove dramatične literature; kakor
tudi poznanje cele svetovne drama-
tične literature;

3. praktično usposobljenost;

4. temeljito, rekel bi subtilno po-
znanje jezika naroda.

1. Brez trdnega, harmoničnega,
sedanji kulturni t. j. sedanji znan-
stveni in filozofični razvojni etapi
evropskega človeka odgovarjajočega
svetovnega nazora, je vodstvo
vsakega kulturnega zavoda, nemo-
goče. Zahteva se to seveda tedaj, če
se smatra gledališče za enega naj-
važnejših kulturnih zavodov, za mo-
ralični zavod, kakor so ga imeno-
vali stari. Literatura, umetnost, in
igračkanje, ni zabavišče, ni varijet-
tē: Gledališče nam mora nuditi in-
tektuelno in čustveno sintezo da-
našnje kulture. Vršiti nam mora pa
še veliko težjo nalogo, nalogo, vodi-

ti narod proti onim ciljem, proti
onim idealom, ki jih mora doseči
vsak narod kot človeška organiza-
cija, ako hoče izpolniti od boga mu
dano poslanstvo. Naša naloga, kot
malega dela človeštva ni le kopira-
nje kulturnih del drugih narodov.
Tudi mi moramo bogatiti, kakor vsi
drugi narodi, vse panoge umetnosti
in zato tudi gledališko umetnost, s
tem, kar je specifično našega. Zdu-
žiti moramo, obče človeško s spe-
cifično našim tudi v gledališki umet-
nosti; če bomo le kopirali tujo kul-
turo, bo naše delo kakor vsaka ko-
pija, le medel odlesk originalov. Ka-
ko neizrečeno težka je torej naloga
gledališča in zato tudi naloga vodi-
telja gledališča. In vendar moramo
stremeti po tem, da tej vzvišeni na-
logi čim najbolj zadoščamo.

2. Brez temeljitega teoretičnega
poznanja naše literature in umetno-
sti ter tudi naše dramatične literatu-
re, kakor tudi brez poznanja cele
svetovne dramatične literature je
vsakom ekonomično in racionalno
vodstvo gledališča kot kulturnega
zavoda nemogoče. O tem ni menda

Brzjav.

Karla Habsburga monarhistični puč na Madžarskem.

Kako je prišel Karl na Madžarsko.

Dunaj, 23. okt. Karl Habsburg se je v Konstanzu v Švici skrivaj vkrcal v aeroplan 180 HP s svojo soprogo Zito in dvema monarhističnima častnikoma iz svoje okolice ter priletel predvčeršnjim v aeroplanu, ki ga je vodil nek bavarski monarhist, v Sopronu na Zapadno Madžarsko ob pol 2. uri popoldne. Tu ga je s karlističnimi četami pričakoval general Hegedüs in major Ostenburg. Izvedli so takoj prisego za zvestobo Karlu. Karl razpolaga sedaj baje s 50.000 vojaštva in koraka proti Budimpešti. Karl je imenoval polkovnika Lehara za generalmajorja in poveljnika svojih čet. Dospel je s svojimi četami do Raba (Gyöer). Madžarske vladne čete se mu navidezno zoperstavljajo pri Ascu.

Razburjenje v Avstriji.

Dunaj, 23. okt. Ob vesti, da je prišel Karl zopet na Madžarsko, je zavlada v Avstriji panika. Delavstvo po vseh mestih zbira neurejeno in se oborožuje za vsak slučaj. Ustavljen je ves promet z Madžarsko. Pri znanih monarhističnih pristaših so se v vseh mestih izvele preiskave in aretacije. Na Štajerskem in na Tirolskem so se meščanske stranke izrekle za to, da se v slučaju, če bi se tudi v Avstriji posrečila restavracija Habsburžanov, odcepijo in pridružijo k Nemčiji. Vlada na Dunaju je zastražila mejo napram Madžarski z obrambnimi četami in je odredila vse, da se prepreči vsako karlistično gibanje v Avstriji in obvaruje republiko.

Ukrepi antante in male antante.

Dunaj, 22. okt. Vrhovni svet v Parizu je dostavil vladi v Budimpešto protestno noto zoper povratek Karla. Češkoslovaška vlada je poslala v Budimpešto ostro protestno noto. Merodajni krogi na Češkoslovaškem smatrajo povratek Habsburžana za casus belli. Pričakujejo se v najbližjem času energični skupni nastopi male antante zoper Madžarsko.

Belgrad, 22. okt. Depoldne se je sestel ministrski svet in takoj odpisal v Bukarešto in v Prago note, v katerih zahteva skupno odločitev o korakih zoper karlistično avanturo, ki se smatra za casus belli. Ukinjen je vsa promet z Madžarsko. Jugoslovanske čete so že na potu proti madžarski meji. Vlada je pripravljena na energične vojne mere, če bi diplomatični koraki v Budimpešti ne imeli uspeha. Naša vlada je v stalnem stiku s češkoslovaško in romunsko.

Položaj v Budimpešti.

Dunaj, 22. okt. Po poročilih iz Budimpešte in Prage je madžarski ministrski svet sklenil preprečiti Karlov prihod v Budimpešto in je odposlal proti Karlovim svoje redne čete. Toda ministrskemu predsedniku grofu Bethlemu in njegovim izjavam ne zaupajo v tukajšnjih krogih ničesar. Nad Budimpešto je proglašeno obsedno stanje. V mestu vlada mir. V Budimpešti so odrejene vse varnostne odredbe zoper vkorakanje Karla v mesto.

KARLOV KABINET.

LDU. Budimpešta, 23. (DKU.) Kraljev kabinet je sestavljen takole: Rakovszky, predsedstvo in pravosodje, Andrassy zunanje posle, Benitzky notranje zadeve, general Schnetzer vojna, dr. Oratz finance. General Hegedys je imenovan za vrhovnega poveljnika.

Dnevna kronika.

— Klerikalci na Hrvaškem in v Bosni. Dne 17. t. m. je vodstvo klerikalne Hrvatske ljudske stranke imelo svoje zborovanje v Sarajevu.

ČEŠKOSLOVAŠKA MOBILIZIRA.

LDU. Belgrad, 23. (ZNU.) Presburo poroča: Češkoslovaška republika je odredila mobilizacijo in zavela najodločnejše stališče proti povratku Habsburžanov na madžarski in avstrijski prestol.

BOJI PRED BUDIMPEŠTO.

LDU. Budimpešta, 23. (MKU.) Od ranega jutra je v bližini Budimpešte bila bitka. Od časa do časa se sliši grmenje topov. Baje je pozorišče bitke pri Budaörsu.

LDU. Budimpešta, 23. (MKU.) O četah, ki so na razpolago bivšemu cesarju Karlu, se poroča, da razpolaga z inozemskimi prostovoljnimi stotniki in pa z Osztenburgovimi bataljoni. V Rabu i Komarovu je 4000 mož.

LDU. Budimpešta, 23. oh 12. epoldne. (MKU.) Vožnja kraljevih čet se je, ko je bila popravljena prodaja pri Rabu, v sedmih vlakih nadaljevala proti Budimpešti. Boj pri Budimpešti med četami kralja in vlade se nadaljuje. Zadržanje vladnih čet je brez graje. V vladnih krogih upajo, da se vzdrži položaj do prihoda cjačenj iz province, kar se pričakuje popoldne. Došla so poročila, da kerakajo tudi zapadno - madžarski vstaši proti Budimpešti.

MOBILIZACIJA NA MADŽARSKEM.

LDU. Belgrad, 23. (ZNU.) Presburo poroča iz Pečuja: Ze 1. oktobra je madžarski vojni minister pozval pod zastave letnika 1895. in 1896. obenem pa je odrejena tudi mobilizacija mladeničev letnika 1901. Vsi madžarski vojaki, ki služijo v kadru, so odpoklicani z dopustov, tako da se nahajajo sedaj v vojašnicah letniki 1898. do 1901. Ob vsej meji napram kraljevini SHS so ojačene čete s potrebno artiljerijo. Iz vseh teh priprav se jasno vidi, da je madžarska vlada pripravila tudi vojaštvo za vsako eventualnost in da je točno vedela za prihod bivšega kralja Karla v deželo.

ITALIJA PROTI KARLU?

LDU. Belgrad, 23. (Presburo.) Pooblaščenim smo izjaviti, da je tukajšnji italijanski pravnik po naredbi italijanskega ministra za zunanje stvari markija Della Torretta naznanil kr. vladi, da je Italija popolnoma solidarna z vlado kraljevine SHS glede bivšega kralja Karla.

PAŠIČ SE VRAČA.

Belgrad, 23. Ministrski predsednik Pašić je na poziv ministrskega sveta že odpotoval iz Pariza in se v torko vrne v Belgrad.

PETROLEJSKI REZERVOARJI V OGNJU.

LDU. Belgrad, 23. okt. Snoch so se na dosedaj nepojasnjen način vneli petrolejski rezervoarji monopolne uprave. Ogenj se je s silno hitrostjo in z velikimi eksplozijami razširil na obrežne vlačilce, ki so v plamenu. V nevarnosti je most med Belgradom in Zemunom, da se mu ne približajo goreči vlačilci. Pol mesta je zavitega v dim.

ATENTAT NA BOLGARSKEGA NOTRANJEGA MINISTRA.

LDU. Belgrad, 22. okt. Iz Sofije se poroča: Včeraj je bolgarski minister za notranje stvari, Todorov, odpotoval iz Sofije v Kjustendil na inspekcijo. V železniškem vozu se mu je približala neznana oseba in ustrelila nanj iz revolverja. Minister Todorov je nekoliko sekund potem umrl. Atentatorju se je posrečilo ubežati.

interesno sfero srbskega plemena." — Kakor iz tega razvidimo, so klerikalci začeli z drugačno taktiko napram Radičevcem.

Za regulacijo rek in potokov v Sloveniji je predvidena postavka 5 milijonov 400 tisoč kron v državnem proračunu. Trije milijoni se bodo uporabili za regulacijo Ljubljanice, Save, Kamniške Bistrice, Drave in Mure. S tem denarjem bo pač slabo šla regulacija Ljubljanice od rok!

Težki položaj naših ljudi v Južni Ameriki. „Jugoslovanska država“ piše, da se nahajajo naši ljudje v chilenski državi, zlasti pa v pokrajini Antofagasti, kjer jih je zelo veliko, v težkem položaju, ker je ustavljeno delo v solitrnih podjetjih. Ljudje gladujejo in trumoma beže iz dežele, deloma domov, deloma pa v Zedinjene države, kjer jih čaka morda še hujša usoda. Podobne težke vesti je dobila „Jugoslovanska država“ iz Argentine, kjer bo radi silovite suše najbrže uničena vsa letošnja žitna letina. Položaj naših ljudi v Argentini je tem slabši, ker je belgrajska vlada tako nemarna, da se danes ni tam doli jugoslovanskega zastopnika, da bi ljudi ščitil! Pač pa je v Buenos Airesu še vedno črnogorski konzulat!

Papirnica v Medvodah gori. Kakor izvemo, je začela goriti papirnica v Medvodah-Goričarjah. Dva človeka sta težko ponesrečila. — Ljubljanska požarna bramba je odšla na lice mesta. Vzrok požara še ni dognan.

Pravilnik o izdajanju in vidiranju potnih listin priobčuje „Uradni list“ št. 127, na kar opozarjamo zainteresente.

10 mest občinskih tajnikov je razpisanih za Prekmurje (primerno predvsem za upokojence). Več pove „Uradni list“ št. 127.

Največja jugoslovanska jadrnica je dospela te dni v Split. Jadrnica je bila prej italijanska posest, a so jo sedaj kupili neki podjetniki na Sušaku. Vsebuje 1800 registerskih ton in bo služila pri prevažanju blaga med našo državo in Južno Ameriko.

Profesor Murko namerava v Pragi zopet pričeti z izdajanjem revije „Archiv für slawische Literatur“, ki jo je svoj čas izdajal jezikoslovec Jagić. Revija bo sedaj nosila ime „Slavija“.

Vremenska izprememba. Danes ponoči je pričel naletavati gost sneg. Še v zgodnjih jutranjih urah je pihal precej močan južni veter in je šel dež s pravcaim poletnim bliskanjem in grmenjem. Zima je torej tukaj. Vremenoslovci še ne vedo, povedati, če bo mila ali huda.

Dete v cikorijski škattli. Pred par dnevi so našli na zagrebškem pokopališču na nekem grobu škattljo za cikorijsko, v kateri se je nahajalo mrtvorojeno dete. Policija je šla precej na delo, da najde mater, a predno ji je še prišla na sled, se je ta sama javila komisariatu. Povedala je tam, da je delavka, da je živela v razmerju z nekim delavcem in da ni sama povzročila predčasnega poroda, temveč da je teniu krivo težko delo, katerega opravila v neki tovarni. Zadnje vesti nam potem še niso povedale, ali je policija aretirala ubogo delavko, ali je vzela na zapisnik bestialni današnji družbin red, ki nosi krivdo nad takimi dogodki.

V Gornji Stubici na Hrvatskem se je te dni zgodil strašen zločin. Kmet Valent in Marko Hanžek sta živela v prepiru s kmetom Vulanom. Šla sta ga iskat, ga našla pred hišo in ga s sekirami razsekala. Kmetova žena in sinova so hoteli pobegniti v vas, da pokličejo ljudi. Kmet pa sta šla za njimi in vse tri ubila.

Srebrna tula doza se je izgubila pri vožnji na omnibusu na potu iz Ljubljane do St. Vida. Pošten najditelj se naproša, da jo proti nagradi izroči v upravnistvu „Napreja“.

Izgubljeno. V dramskem gledališču se je našla manjša vsota denarja. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri gledališkem mojstru g. Viljemu Lebnu v dramskem gledališču.

Gospodarstvo.

— Ljubljanski trg. Goveje meso II. vrste 20 do 24 K, I. vrste 26 do 34 K po kakovosti volov. Telečje meso, po večini domača teleta 24 do 26 K kg. Slanina: domača 55 K kg, hrvaška II. vrste 65 K, I. vrste mešana 75 K, mast 80 K kg. Delikatesni izdelki so se pričeli živahneje kupovati. Sadni trg je vsled letošnjega pomanjkanja sadja šibkeje založen. Cena: jabolka I. vrste 12 K, hruške 8 do 14 K; kmečki trg:jabolka 10 K, hruške 6 do 12 K. Krompirja je nabavila mestna aprovizacija nad 120 vagonov in je v pretežni meri pokrila ljubljansko potrebo. Mestna aprovizacija bo čez zimo stalno vzdrževala obsečno nadrobno prodajo na trgu, da s tem prepreči dviganje cen krompirju. Mestna mlekarne se hitro razvija. Občinstvo se naproša, naj z dostavljanjem mleka na dom v velikem obsegu potpi še nekaj dni, da dospe zadostno število steklenic. V ta namen je kupila mestna mlekarne veliko Erzhertzog Friedrichovo mlekarne na Dunaju z najmodernejšo opremo. Vse nedostatke glede dobave mleka iz mestnih mlekar naj občinstvo nemudoma javi na centralo mlekarne. Vojaška ulica št. 10, ali pa na mestno tržno nadzorstvo. Ker upošteva mestna mlekarne enako interese kmetijstva kot kupujočega občinstva, smemo brez dvoma pričakovati, da se bo mlečna aprovizacija uredila v smislu zahtev higijene in da bo prenehala mizerija. Glede kruha se bo uredila zadeva tako, da bo mestna aprovizacija v kratkem pričela zaglagati vse ljubljanske peke s cenejšo prvovrstno moko in na podlagi cene maksimirala ceno kruha in določila kvaliteto posameznih krušnih vrst.

V informacijo javnosti.

Organizacija ljubljanskih čevljarških pomočnikov je proglasila stavko za vse mesto, ki se izvaja popolnoma, ne da bi bilo niti enega stavkokaza. Predno smo napravili ta korak, smo skušali mirnim potom uveljaviti naše zahteve po zvišanju plač, toda pogajanja so se razbila ob neuvrednosti in zlobnosti čevljarških mojstrov, ki niso hoteli ničesar slišati o kakih pravičnih ureditvah spornega vprašanja. Sedaj hočejo mojstri z lažnjivimi vestmi prikriti javnosti resnico in jo pridobiti na svojo stran. Tako n. pr. širijo nesramno govorico, da zahtevajo staskujoči 100% povišanje, kar nikakor ne odgovarja dejstvu. Da je pa naš boj upravičen, bo javnost sama uvidela, če ji povemo, da dobivajo čevljarški delavci še vedno iste plače, kakor so jih dobivali pred letom dni, dasi so cene vseh življenskih potrebščin v tem času poskočile za 100, za 200 in še več odstotkov in pomočniki že tedaj niso mogli živeti s tako plačo. Zato smo prepričani, da nam bo javnost v boju, ki so nam ga usilile obupne razmere, stala objektivno in z moralno pomočjo ob strani in da se ne bo pustila varati od zahrbtnega, lažnjivega početja gospodov mojstrov. Z njeno pomočjo nam bo lažje doseči svoje pravice, zlasti ker je organizacija, čeprav mlada, vendar močna, disciplinirana in so nje člani pripravljene, boriti se

energичno do konca. Pripravljeni smo, s številkami dokazati, kako borne so naše plače in kako veliki profiti čevljarških mojstrov, ki bi ne bili nikakor upravičeni zvišati cene svojim izdelkom, četudi nam dajo, kar nam gre in kar potrebujemo za bomo življenje.

Organizacija ljubljanskih čevljarških pomočnikov.

Stavbeno gibanje v Ljubljani. Prihodnje leto bodo začele Okrajna bolniška blagajna, Delavska zavarovalnica in Pokojninski zavod za namočne graditi svoje veliko skupno uradno poslopje na Miklošičevi cesti nasproti sodnije v Ljubljani. Palača bo veljala okrog 6 milijonov kron. Projektiranih je tudi več zasebnih zgradb.

Seja okrožne strokovne komisije celjske se vrši v četrtek, dne 27. oktobra ob 6. (18.) uri zvečer v delavskem tajnistvu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo; 2. akcija in taktika; 3. revizija dela komisije; 4. razno. Ker je seja velike važnosti, se opozarja vsi člani komisije, da se točno udeležijo seje. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Leskošek, tajnik.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora „Svobode“ se bo vršila v ponedeljek 24. t. m. ob pol 20. uri v prostorih tajništva na Aleksandrovi cesti. Ker je dnevni red važen, je polnoštevilna udeležba dolžnost.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da obžalujem, da sem nepremišljeno obrekoval gosp. Antona Petriča, bolniškega kontrolorja pri poslovalnici v Laškem, in preklicujem vse obdolžitve in se mu zahvaljujem, da mi je žalitve pri sodišču odpustil.

Lesko, dne 21. oktobra 1921.

Miha Borštnar.

MAJKE!
Zahtevajte povsod samo
MOKO ZA OTROKE
Salubra

1 škatolet K 35°—

Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo olajkuje sredstvo za
bolna na želodcu, rekonva-
lescente in osobito za pre-
malo hranjene ter v čbže
slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVŠOD.

Tovarna kemičnih predmetov hrane

„SALUBRA“ D. D. ZAGREB

Boskoviceva ul. 23, telefon 7-91.

Tvornica: NOVA GRADIŠKA

„TRIGLAV“

Jugoslov. izdelovalnica perila

Lastilka: **GENICA & DRAGO VOJSKA,**

LJUBLJANA, Vojvoda Mišica cesta 21

Varstvena znamka.

naznanja, da je preselila svojo delavnico s Poljanskega nasipa 10 v novourejene prostore z električnim obratom na **Vojvoda Mišica cesto št. 21.** Tovarna „TRIGLAV“ izdeluje po brezkonkurenčnih cenah in v najmodernejši obliki iz prvovrstnih tkanin: moške in ženske srajce, spodnje hlače, lastrone, mehke ovratnike, ženske bluze, predpasnike, samoveznice etc. Ugodna prilika za konsumna društva!

Ponudbe na zahtevo. — Razpošilja po cell državi. — Samo na debelo.

„TRIGLAV“ J. I. p., Ljubljana.

Zanesljiv, trezen

strojnik

vešč tudi električne montaže se išče za tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Ponudbe pod „Strojnik“ na upravo „Napreja“.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga **usnja** kož, podplatov, gonil-
vsakovrstnega nih jermenov in boksa

na debelo.

MESTNI TRG 6.

Zajčje kože

kupuje

tovarna klobukov „Šešir“
d. d. Škofia Loka.

Odgovorni urednik: Maks Zagar.